

Investigating the Relationship Between Parent's Style and Stress Coping Styles in Adolescent Girls

Mitra Jaras¹, Mahidye abedipoor², Mansoore karimi², Najme Ebrahimi^{3*}

1- Department of Medical Surgical Nursing, School of Nursing, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran.

2- Student Committe. Nursing Student. Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran.

3- Department of Medical Surgical Nursing, School of Nursing, Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran.

Corresponding Author: Najme Ebrahimi, Department of Medical Surgical Nursing, School of Nursing, Gonabad University of Medical Sciences, Gonabad, Iran.

Received: 25 Aug 2021

Accepted: 28 Nov 2021

Abstract

Introduction: Stress is an undeniable fact and is known as one of the most important causes of diseases. Adolescents are one of the age groups that are exposed to various stresses, Parents parenting methods also have a significant impact on how adolescents develop and develop their personalities. Due to the importance of this issue, This study was conducted to investigate the relationship between parenting styles and coping styles in adolescent girls in Gonabad in 2018.

Methods: The present study was performed with an Analytical-cross-sectional approach on 310 adolescent girls aged 12 to 16 years in Gonabad by stratified sampling method. Data were collected through a demographic information questionnaire, Bamrind parenting style, and stress management questionnaire among adolescent girls. Data were analyzed by SPSS software version 16 and descriptive statistics and Pearson correlation coefficient. The significance level was less than 0.05.

Results: According to the obtained results, the average age of students' parents was 14.25, 46.05, and 41.75 years respectively. The results showed that the highest mean was related to the decisive and reassuring style and the majority of parents had high scores in this style. According to this study, there was no significant relationship between parenting styles and stress coping styles of adolescent girls, while in this study most parents (more than 90%) had authoritative parenting style, and more than 50% of adolescents have used problem-oriented stress coping styles to manage their stresses.

Conclusions: The findings of the present study showed that most parents had high scores in authoritatively rational style. However, the lack of a significant relationship between parenting styles and stress coping styles can indicate that issues such as gender differences, normative changes in adolescence, virtual networks, etc. should also be considered. Therefore interventions in teaching and training coping styles , especially in girls are recommended.

Keywords: Parenting, Stress, Adolescent, Parent's style, Stress coping styles.

بررسی ارتباط سبک های فرزندپروری با سبک های مقابله با استرس در دختران نوجوانمیترا جرس^۱، مهدیه عابدی پور^۲، منصوره کریمی^۲، نجمه ابراهیمی^{۳*}

۱- عضو هیئت علمی گروه پرستاری سلامت جامعه، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران
 ۲- دانشجوی کارشناسی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران
 ۳- عضو هیئت علمی گروه پرستاری؛ گروه پرستاری داخلی-جراحی و کودکان، دانشکده پرستاری، مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران.

نویسنده مسئول: نجمه ابراهیمی، عضو هیئت علمی گروه پرستاری؛ گروه پرستاری داخلی-جراحی و کودکان، دانشکده پرستاری، مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گناباد، گناباد، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۹/۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۶/۳

چکیده

مقدمه: استرس واقعی غیرقابل انکار و بعنوان یکی از مهم ترین عامل پیدایش بیماری ها شناخته می شود. یکی از گروه های سنی که در معرض استرس های گوناگون قرار دارند، نوجوانان هستند، همچنین روش های فرزندپروری والدین بر چگونگی رشد و تکوین شخصیت نوجوانان تأثیری بسزا میگذارد. نظر به اهمیت این مسئله، پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط سبک های فرزندپروری با سبک های مقابله با استرس در دختران نوجوان شهر گناباد در سال ۱۳۹۷ صورت پذیرفت.

روش کار: پژوهش حاضر با رویکرد تحلیلی-مقطعی بر روی ۳۱۰ نفر از دختران نوجوان ۱۲ تا ۱۶ سال شهر گناباد به روش نمونه گیری طبقه ای انجام شد. داده ها از طریق پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه سبک های فرزندپروری بامریند و پرسشنامه مقابله با استرس اندلرو پارکر جمع آوری شدند.

یافته ها: در این مطالعه، میانگین سنی دانش آموزان، پدران و مادران به ترتیب ۱۴/۲۵، ۴۶/۰۵ و ۴۱/۷۵ سال بود. نتایج نشان داد بالاترین میانگین مربوط به سبک قاطع و اطمینان بخش بود و اکثریت والدین نمرات بالایی در این سبک داشتند. همچنین ارتباط معنی داری بین سبک های فرزندپروری والدین و سبک های مقابله با استرس دختران نوجوان وجود نداشت؛ این در حالی است که در این پژوهش اکثر والدین (بیش از ۹۰ درصد) سبک فرزندپروری مقتدرانه منطقی داشته و بیش از ۵۰ درصد نوجوانان از سبک مقابله با استرس مسئله مدار در جهت مدیریت استرس های خود استفاده می کردند.

نتیجه گیری: یافته های مطالعه حاضر نشان داد اکثر والدین نمرات بالایی در سبک مقتدرانه منطقی داشتند. اما عدم وجود ارتباط معنی دار بین سبک های فرزندپروری و سبک های مقابله با استرس می تواند نشان دهنده این باشد که باید به موضوعاتی نظیر تفاوت های جنسیتی، تغییرات هنجاری دوران نوجوانی، شبکه های مجازی و ... نیز توجه نمود. لذا مداخلاتی در زمینه یاددهی و آموزش سبک های مقابله ای به ویژه در دختران توصیه می گردد.

کلیدواژه ها: سبک های فرزندپروری، سبک های مقابله با استرس، دختران نوجوان.

مقدمه

گوناگون قرار دارند، نوجوانان هستند. عوامل استرس زایی همچون، مسایل مربوط به مدرسه، عوامل اجتماعی، طلاق والدین، مرگ عزیزان و ... وجود دارد. تحقیقات متعدد بر روی نوجوانان نشان داده اند که نوجوانانی که در معرض استرس به صورت مزمن قرار دارند، دچار ضعف در عملکرد تحصیلی و روانی خواهند شد. علاوه بر این نتایج حاصل از

استرس واقعی غیر قابل انکار و عاملی در جهت تحول زندگی آدمی است (۱). و بعنوان یکی از مهم ترین عوامل پیدایش بیماری ها شناخته می شود. گفته می شود که ۷۵ درصد بیماری های جسمی با استرس در ارتباط هستند (۲). یکی از گروه هایی که در معرض استرس های

اختلال در پردازش فرزندان نسبت به پیام والدین شده و آنان در ترس دائم به سر می برند. والدین مقتدر، در حالی که فرزندان خود را تحت کنترل دارند، با ایجاد یک رابطه گرم و پاسخگویی به فرزندان از روش های تقویتی برای تغییر رفتار خود استفاده می کنند (۱۰، ۱۱). فرزندان والدین مقتدر از سطوح بالاتر صلاحیت اجتماعی و اعتماد به نفس برخوردارند و رفتارهای پرخاشگرانه کمتری از خود نشان می دهند (۷). انتظارات والدین سهل گیر از فرزندان خود اندک است و هیچگونه کنترل و پاسخگویی نسبت به آنان ندارند و این فرزندان کمترین میزان اعتماد به نفس، کنجکاوی و خودکنترلی را از خود نشان می دهند (۱۰، ۱۱). تحقیقات نشان داده اند که سبک های فرزندپروری که توسط والدین بکار گرفته می شوند، می توانند بر فعالیت ها و عملکرد های عاطفی کودک تاثیر بگذارد. در خانواده هایی که از روش سهل گیر استفاده می کنند، نرخ های بالاتری از افسردگی، ضعف در تحصیل، ضعف در مسایل اجتماعی و روانشناسی را شاهد هستیم (۷). خانواده های مقتدر با فرزندان خود گفتگو می کنند و به آنها نیز اجازه می دهند که عقیده ی خود را بیان کنند و تصمیم گیری داشته باشند. (۱۲). با توجه به اهمیت شیوه های فرزند پروری بر وضعیت روانی فرزندان، برآن شدیم تا به بررسی ارتباط سبک های فرزند پروری بر شیوه ی مقابله با استرس در دختران نوجوانان بپردازیم.

روش کار

پژوهش حاضر از نوع تحلیلی-مقطعی است. این مطالعه بر روی ۳۱۰ نفر از دختران نوجوان ۱۲ تا ۱۶ سال شهر گناباد به روش نمونه گیری طبقه ای انجام شد به اینصورت که ابتدا لیستی از مدارسی که این گروه های سنی در آنها تحصیل میکردند تهیه شد سپس تعدادی از آنها (۶مدرسه) به صورت تصادفی ساده از منطقه های مختلف شهر انتخاب شدند. با در نظر گرفتن اینکه هر گروه سنی در مقاطع خاص تحصیلی بودند برحسب مقاطع تحصیلی با در نظر گرفتن تعداد افراد در هر مقطع به نسبت لازم از هر گروه، تعداد افراد به طور تصادفی ساده انتخاب شدند. داده ها از طریق پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه سبک های فرزندپروری بامریند و پرسشنامه مقابله با استرس اندلرو پارکر (CISS) جمع آوری شد. فرایند کلی این مطالعه از مرحله پروپوزال نویسی تا گزارش نهایی به مدت دو سال

این استرس ها گاهی اوقات تا دوران بزرگسالی و دانشگاهی ادامه می یابند و به مشکلات رفتاری تبدیل خواهند شد (۳). همچنین بر اساس مطالعات صورت گرفته نشان داده شده که سبک مراقبتی والدین و شیوه های فرزندپروری آنها اغلب فاقد انعطاف و درایت لازم برای در نظر گرفتن شرایط، انتظارات و نیازمندی های مهم در پرورش مهارتهای هیجانی- اجتماعی نوجوانان است (۴، ۵).

یکی از عواملی که باعث می شود برخی افراد کم تر از دیگران تحت تاثیر فشارهای مختلف قرار گرفته و کمتر آسیب ببینند، به کار بردن مهارت های مقابله ای در برابر عوامل استرس زاست (۶). شیوه هایی که انسان ها در برخورد با فشار ها، ناکامی ها، ناامیدی ها و شکستها به کار می برند، شیوه ی مقابله با استرس نام دارد. شیوه های مقابله عبارت است از تلاش های شناختی و رفتاری برای برآورده ساختن خواست های درونی و بیرونی که معمولاً این تلاش ها آگاهانه است. لازاروس و فولکمن در سه شکل کلی مقابله را مشخص کرده اند که عبارتند از: شیوه ی مقابله ی مساله مدار (مقابله ی متمرکز بر مشکل)، شیوه ی مقابله ی هیجان مدار (مقابله ی متمرکز بر هیجان) و شیوه ی مقابله ی اجتناب مدار (مقابله ی متمرکز بر اجتناب). شیوه ی مقابله ای مساله مدار شیوه یا مجموعه شیوه هایی است که طی آن فرد به منظور کاهش یا حذف پیامدهای ناخوشایند استرس، سعی می کند بر عامل استرس تسلط یابد. در مقابله ی هیجان مدار، فرد برای مهار واکنش های هیجانی مرتبط با عامل استرس شیوه هایی بکار می گیرد و در مقابله ی اجتناب مدار فرد سعی می کند از عامل استرس دوری کند (۷). از میان این عوامل تاثیر گذار ارتباط والدین و فرزندان از اهمیت ویژه ای برخوردار است که سال ها نظر محققان و صاحب نظران را به خود جلب کرده است. خانواده نخستین پایگاهی است که پیوند بین کودکان و محیط اطراف او را بوجود می آورد. هر خانواده ای روش خاصی برای تربیت فردی و اجتماعی فرزندان خود بکار می گیرد که به این روش ها، شیوه فرزند پروری می نامند (۸). سبک های فرزند پروری سه نوع هستند: سبک فرزند پروری مستبد، مقتدر و سهل گیر (۹) والدین مستبد، با فرزندان خود رابطه ای سرد همراه با کنترل زیاد دارند و اغلب فرزندان خود را تحقیر نموده و در صورت تنبیه هیچ توضیحی در ارتباط با علت آن بیان نمی کنند. اجرای قوانین سخت و تنبیه های شدید موجب

الگوهای نفوذ و شیوه فرزندپروری ساخته شده است. نتایج بدست آمده نشان داده که پرسشنامه مذکور دارای روایی (اعتبار) صوری است. این پرسشنامه توسط اسفندیاری مورد استفاده قرار گرفته است. اسفندیاری پایایی بازآزمایی این پرسشنامه را برای آزاد گذاری ۶۹٪، استبدادی ۷۷٪، اقتدار منطقی ۷۳٪ گزارش کرده است (۱۴).

براساس مطالعه مشابه (۱۱) و با استفاده از نرم افزار PASS و در نظر گرفتن $R=0/38$ و عرض فاصله اطمینان ۰/۲، حجم نمونه ۲۸۳ نفر محاسبه گردید که با در نظر گرفتن احتمال ریزش ۱۰ درصد، این تعداد به ۳۱۰ نفر افزایش یافت. و تعدادی از نمونه ها به علت نقص در تکمیل پرسشنامه حذف شدند. در نهایت پرسشنامه ها جمع آوری و پس از کدگذاری وارد کامپیوتر و به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از نرم افزار SPSS ۱۴ و آزمون های آماری توصیفی (آزمون های تعیین فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد) و استنباطی استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون های آماری در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ لحاظ شد.

یافته ها

یافته های پژوهش نشان داد که میانگین سن دانش آموزان ۱۴/۲۵ سال بود. همچنین میانگین سنی پدران و مادران مورد پژوهش به ترتیب ۴۶/۰۵ و ۴۱/۷۵ بود. از لحاظ مدرک تحصیلی تنها ۲۳/۳ درصد از مادران و ۳۵/۲ درصد از پدران مدرک کارشناسی، ارشد و بالاتر دارند و بقیه در گروه های زیردپلم، دیپلم و کاردانی قرار می گیرند. از نظر تعداد فرزندان خانواده ۴۲/۹ درصد از خانواده ها با بالاترین فراوانی تعداد دو فرزند داشتند. ۴۵/۶ درصد از نوجوانان مورد پژوهش فرزندان اول خانواده ها بودند. ۷۵/۲ درصد از واحدهای پژوهش در مدرسه دولتی، ۶/۷ درصد در مدرسه غیر انتفاعی و ۱۸/۱ درصد در نمونه دولتی مشغول به تحصیل بودند. همه ی افراد نمونه پژوهش بلا استثنا با والدین خود زندگی کرده و میزان درآمد خانواده با بیشترین فراوانی، ۹۱ درصد خانواده در حد کفایت می باشد. اکثر مادران مورد پژوهش خانه دار و اکثر پدران مورد پژوهش شغل آزاد داشتند. و میانگین معدل تحصیلی دانش آموزان ۱۹/۱۳ می باشد.

به طول انجامید. پس از اخذ معرفی نامه از دانشگاه علوم پزشکی گناباد و مجوز از آموزش و پرورش شهر گناباد جهت حضور در مدارس، پژوهشگران در مدارس حضور یافته و پس از ارائه توضیحات لازم در خصوص اهداف پژوهش و گرفتن رضایت از نمونه های مورد پژوهش، پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه سبک مقابله با استرس را بین نمونه هایی که معیار ورود به پژوهش را دارا بودند توزیع نمودند. همچنین پرسشنامه سبک فرزندپروری در اختیار والدین نوجوانان قرار گرفت و رضایت آگاهانه از آنان اخذ شد و اهداف پژوهش برایشان توضیح داده شد. نمونه گیری به روش طبقه ای صورت گرفت. شرکت کنندگان از نظر سبک مقابله با استرس و سبک فرزندپروری براساس پرسشنامه ها مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه های استفاده شده در این طرح شامل پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک (سن، سن پدر و مادر، میزان تحصیلات مادر و پدر، شغل پدر و مادر، میزان درآمد خانواده، تعداد فرزندان، چندمین فرزند خانواده، نوع مدرسه، زندگی کردن با والدین و معدل تحصیلی)، پرسشنامه مقابله با استرس اندلرو پارکر که این پرسشنامه دارای ۴۸ گویه بوده که پاسخ ها براساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت (همیشه- بیشتر اوقات- معمولاً- گاهی- هرگز) مورد ارزیابی قرار می گیرد. این پرسشنامه سه زمینه ی اصلی رفتارهای مقابله ای را در برمی گیرد: ۱. مقابله مساله مدار یا برخورد فعال با مساله در جهت مدیریت و حل آن. ۲. مقابله هیجان مدار یا تمرکز بر پاسخ های هیجانی به مساله. ۳. مقابله اجتنابی یا فرار از مساله. برای به دست آوردن پایایی پرسشنامه سبک های مقابله با استرس در گروه دانشجویان از آلفای کرونباخ استفاده شده است که در مقابله مساله مدار پسران ۰/۹۲ و دختران ۰/۸۵ و هیجان مدار پسران ۰/۸۲ و دختران ۰/۸۵ و اجتنابی پسران ۰/۸۵ و دختران ۰/۸۲ به دست آمده است. روایی پرسشنامه مذکور نیز طی تحقیقاتی که در ایران انجام شده ثابت گردیده است (۱۳). ابزار دیگر شامل پرسشنامه سبک های فرزند پروری بامریند که این پرسشنامه سبک فرزندپروری بامریند اقتباسی است از نظریه اقتدار والدین که بر اساس نظریه «بامریند» از سه الگوی سهل گیرانه، مستبدانه و مقتدرانه والدین جهت بررسی

جدول ۱: توزیع فراوانی واحدهای پژوهش بر حسب سبک های مقابله با استرس

سبک های مقابله با استرس	تعداد	درصد
مسئله مدار	۱۴۰	۵۶/۹
هیجان مدار	۲۶	۱۰/۶
حواس پرتی	۸۰	۳۲/۵

با توجه به نتایج (جدول ۱)، ۵۶/۹ درصد از سبک های مقابله با استرس از نوع مسئله مدار بود.

جدول ۲: توزیع فراوانی واحدهای پژوهش بر حسب سبک فرزندپروری

سبک های فرزندپروری	تعداد (درصد) پدر	تعداد (درصد) مادر
آزادگذاری	۱۱ (۴٪)	۹ (۳/۱٪)
استبدادی	۱۵ (۵/۵٪)	۱۲ (۴/۱٪)
اقتدار منطقی	۲۴۹ (۹۰/۵٪)	۲۷۱ (۹۲/۸٪)

با توجه به نتایج (جدول ۲)، سبک فرزندپروری ۹۰/۵ درصد پدران و ۹۲/۸ درصد اقتدار منطقی بود.

جدول ۳: همبستگی سبک مقابله با استرس با سبک فرزندپروری پدر و مادرهای واحدهای پژوهش

واحد های پژوهش	مقدار آزمون	p-value
پدر	۰ ^a /۹۷۹	۰/۹۱۳
مادر	۴ ^a /۴۹۵	۰/۳۴۳
پدر	۱/۷۸۹	۰/۷۷۴
مادر	۵/۸۳۹	۰/۲۱۲

طبق (جدول ۳)، نتیجه آزمون پیرسون نشان داد ارتباط معنی داری بین سبک فرزندپروری پدر و سبک های مقابله با استرس وجود ندارد ($P > 0/05$).

بحث

این پژوهش با هدف تعیین رابطه بین شیوه فرزندپروری با سبک های مقابله ای دختران نوجوان انجام گرفت. یافته های مطالعه حاضر نشان داد اکثر والدین نمرات بالایی در سبک مقتدرانه منطقی داشتند که با نتایج مطالعه مومنی و همکاران همسو می باشد. در این مطالعه که به بررسی ارتباط میان انواع سبک های فرزندپروری والدین و بروز علائم بی اشتهایی روانی دختران نوجوان شهر اصفهان پرداخته بود، نتایج نشان داد بالاترین میانگین مربوط به سبک قاطع و اطمینان بخش بود و اکثریت والدین نمرات بالایی در این سبک داشتند (۱۵). بر اساس مطالعات انجام شده سبک تربیتی والدین یک عامل مهم پیش بینی کننده در سلامت فرزندان است (۱۶، ۱۷). مطالعات انجام شده نشان می دهند نوع شیوه فرزندپروری والدین می تواند انواع

پیامدهای مثبت و منفی برای نوجوان به همراه داشته باشد که طیف این پیامدها گسترده است (۱۸). شیوه فرزندپروری مستبدانه با شماری از پیامدهای منفی مانند سازگاری پایین، عزت نفس پایین، کاهش حس شادمانی، انگیزش پایین، افزایش سوء مصرف مواد و افزایش اضطراب همراه است (۱۹، ۲۰). در شیوه فرزندپروری سهل گیرانه، نیز خودکنترلی پایین، مسئولیت پذیری پایین، انعطاف پذیری پایین و درجات تحصیلی پایین در کودکان و نوجوانان گزارش شده است (۲۱، ۲۲) بر اساس نتایج تحقیقات Nyarko و Piko، شیوه فرزندپروری مقتدرانه به عنوان شیوه فرزندپروری ایده ال در رشد و تکامل کودکان و نوجوانان محسوب می شود (۲۳، ۲۴). در سبک مقتدرانه منطقی مجموعه ای از حمایت های اجتماعی، ارتباط دوطرفه، پذیرش، پاسخ گویی و خشنودی نسبت به فرزندان دیده می شود. کودکان والدین مقتدر سطوح بالاتری از استقلال دارند و از صلاحیت های اجتماعی بیشتری نسبت به دیگران برخوردار هستند و پرخاشگری کمتری از خود نشان می دهند (۲۵). همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد بیشتر دختران نوجوان

شرکت کننده در این پژوهش (بیش از ۵۰ درصد) از سبک مقابله با استرس مسئله مدار برخوردار بودند. مقابله در دوران نوجوانی در رابطه با مسائل بهداشتی و رفتاری، به چند دلیل نیازمند توجه ویژه است. مسائلی که مراقبت های بهداشتی در دوران نوجوانی به آن می پردازند به طور چشمگیری مربوط به حوزه شخصی نوجوان می شود بنابراین در معرض کنترل و قضاوت آنان قرار می گیرد. کودکان برای ساخت چهارچوب دنیای خود و آموزش های درست از غلط به والدین شان تکیه می کنند این در حالی است که نوجوانان در این دوره شروع می کنند به تعریف مسائل بر مبنای دیدگاه و قضاوت های خودشان و در رابطه با این موضوعات بر خود تکیه می کنند (۲۶) بنابراین دوران نوجوانی دریچه ای گسترده و مهم، برای تعیین عادات و خطرات سلامتی و عوامل پیشگیرانه محسوب می شود. علاوه بر این، یکی از مهمترین تغییرات عملکرد روان شناختی که در این گروه سنی رخ می دهد، گسترش و متنوع سازی روش های مقابله با حوادث زندگی است (۲۶). فولکمن، مقابله را چنین تعریف کرده اند: تلاش های رفتاری و شناختی که به طور مداوم در حال تغییرند تا از عهده ی خواسته های خاص بیرونی یا درونی شخص که ورای منابع و توان وی ارزیابی می شوند، برآیند (۲۷). در مطالعات Steiner و Garcia و همکاران، نشان داده شده است راهبردهای مقابله ای نقش مهمی را در تعدیل یا کاهش تأثیر حوادث استرس زا بر سازگاری کودکان و نوجوانان دارد (۲۶، ۲۸). راهبردهای مقابله ای مؤثر باعث می شود که واکنش فرد به سطوح بالای تنیدگی کاهش یابد و آثار زیانبار آن تعدیل شود (۲۹). سبکهای مقابله می تواند مسئله مدار، هیجان مدار و یا اجتنابی باشد. مقابله مسئله مدار می تواند به عنوان تلاش برای مدیریت و تغییر مسئله استرس زا در نظر گرفته شود، اما مقابله هیجان مدار تلاش برای کم کردن استرس هیجانی است و روی کنترل نشانه های فشار متمرکز می شود. در مقابله اجتنابی فرد مرتباً از روبرو شدن با رویداد طفره رفته و اجتناب می کند حال آن که در سراسر مدت فرار، مسئله در ذهن حضور دارد و تمرکز را به هم می زند (۳۰).

نتایج این مطالعه همچنین نشان داد ارتباط معنی داری بین سبک های فرزندپروری والدین و سبک های مقابله با استرس دختران نوجوان وجود نداشت این در حالی است که در این پژوهش اکثر والدین (بیش از ۹۰ درصد) سبک فرزندپروری مقتدرانه منطقی داشته و بیش از ۵۰ درصد نوجوانان از سبک مقابله با استرس مسئله مدار در جهت مدیریت استرس های خود استفاده می کرده اند. مطالعه

ظهوری و همکاران نیز نشان داد بین سبک فرزندپروری والدین، بلوغ اجتماعی و سبکهای مقابله ای دختران نوجوان ارتباط معنی داری وجود دارد به طوری که زمانی که والدین از سبک فرزندپروری اقتدار منطقی استفاده کنند فرزندان آنها نسبت به اختلالات رفتاری گرایش کمتری پیدا می کنند و به همان نسبت بر میزان بلوغ اجتماعی و سبکهای مسئله مدار آنها افزوده می شود (۳۱). همچنین مطالعه پریرا و همکارانش نشان داد که وقتی خانواده حامی و دلگرم کننده باشد مشکلات رفتاری کودک کاهش می یابد (۳۲). در مطالعه بساک نژاد که رابطه بین سبکهای فرزندپروری و راهبردهای مقابله به واسطه گری سبکهای هیجانی در مادران پسران نوجوان بود نشان داد که بین سبک هیجانی مادرانه آماده ساز، سبک فرزند پروری مقتدرانه و راهبرد مقابل حل مساله رابطه مثبت معنادار و با سبک فرزند پروری مستبدانه رابطه منفی و با راهبرد مقابله حل مساله رابطه مثبت داشت. بنابر این آموزش سبک های هیجانی آماده ساز به مادران می تواند در ارتباط موثر والد-نوجوان مفید باشد (۳۳). در مطالعه ی خلیلی و همکاران نشان داد که بین شیوه فرزندپروری مقتدرانه و سبک آزادگذار با موفقیت تحصیلی رابطه مثبت معنادار وجود دارد. بنابراین از آنجایی که خانواده و الگوی تربیتی آن نقش مهمی در شکل گیری عادات و رفتارهای فرزندان دارد، به نظر می رسد تحول در شیوه های فرزندپروری بتواند به عنوان یکی از عوامل افزایش موفقیت تحصیلی فرزندان نشان باشد (۳۴).

سبک فرزندپروری مقتدرانه با ترکیبی از مهارگری و حمایت بالای عاطفی، سطوح مناسبی از استقلال و ارتباط دوسویه میان فرزند و والد را تأمین می کند. این سبک با پیامدهای تحولی مثبت همچون پیشرفت تحصیلی بالاتر، اتکا به خود بیشتر، انحراف رفتاری کمتر و روابط بهتر با همسالان همراه است (۳۵). در همین زمینه پاکدامن و همکاران نیز در پژوهش خود نشان دادند سبک اقتدار منطقی پیش بینی کننده مثبت و معنی دار برای بلوغ اجتماعی و ابعاد آن می باشد (۳۶).

در رابطه با عدم ارتباط معنی دار سبک فرزندپروری والدین و سبک مقابله ای نوجوانان دختر می توان به تأثیر تفاوت های جنسیتی در انتخاب راهبردهای مقابله ای اشاره نمود. به گونه ای که در پژوهش های متعددی، نتایج بیانگر این است که دختران بیشتر از راهبردهای مقابله ای هیجان مدار و پسران از راهبردهای مقابله ای مساله مدار استفاده می کنند (۳۷). با توجه به این یافته ها می توان گفت که مردان بر حسب ویژگیهای جنسیتی، به طور مستقیم و

عوامل، نقش بسزایی بر انتخاب نوع راهبردهای مقابله ای نوجوان داشته باشد. عواملی چون تأثیر گروه همسالان در دوران نوجوانی، گستردگی تعاملات در شبکه ها و فضاهای مجازی و نقش تأثیرگذار تفاوت های فرهنگی در این تعاملات گسترده مجازی در کنار تغییرات هنجاری این دوره می تواند تأثیر زیادی در سازگاری های روان شناختی و انتخاب راهبردهای مقابله ای نوجوانان داشته باشد که باید در کنار عواملی چون مسائل خانوادگی و روش های تربیتی مورد توجه قرار گیرد.

نتیجه گیری

مطالعه حاضر نشان داد اکثر والدین نمرات بالایی در سبک مقتدرانه منطقی داشتند می تواند نشان از سیاست های فعلی حمایت از خانواده ها و اجرای برنامه های آموزشی والدین دارای نوجوان باشد. اما عدم وجود ارتباط معنادار بین سبکهای فرزندپروری و سبک های مقابله با استرس می تواند نشان دهنده این مسئله باشد، که در کنار توجه به مقوله خانواده و اهمیت روش های تربیتی باید به موضوعاتی نظیر تفاوت های جنسیتی، تغییرات هنجاری دوران نوجوانی، عوامل متعدد محیطی نظیر گروه همسالان و ارتباطات در فضاها و شبکه های مجازی نیز توجه نمود. و با توجه به اینکه سبک های مقابله ای از طریق آموزش های مختلف قابل یادگیری هستند می توان این توصیه را داشت که بویژه در دختران نوجوان در جهت انتخاب راهبردهای مقابله ای مناسب در بستر آموزشی مناسب، آموزش های کافی ارائه شود.

سپاسگزاری

این پژوهش برگرفته از طرح پژوهشی به همین موضوع از نویسنده مقاله در دانشگاه علوم پزشکی گناباد با شماره ۹۷/۱۱ و کد اخلاق IR.GMU.REC.1397.028 می باشد. بدین وسیله از مسئولین اداره آموزش و پرورش شهرستان گناباد، معلمان و اولیاء گرامی و دانش آموزان که در انجام این پژوهش با اینجانب همکاری های لازم را داشته اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

تضاد منافع

برای نویسندگان این مقاله هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

فعال بر مسأله تمرکز دارند و زنان بیشتر از مردان به تجارب هیجانی خود واکنش نشان می دهند همچنین ویژگی ذاتی زنان و جامعه پذیری مبتنی بر هیجان باعث می شود که به جای پرداختن به مسئله، به بازسازی هیجانی و تنظیم آن اقدام کنند. چنانچه طبق اصل یادگیری و تئوری زیستی زنان با جامعه پذیری جنسی ویژه و مبنای زیستی متفاوت عمل می کنند. در مقابل، مردان با ابراز نکردن هیجانات و احساسات، بر مسأله تمرکز می کنند و به ارزیابی آن اقدام می کنند (۳۷). همچنین باید در نظر داشته باشیم که نوجوانان، آسیب پذیرترین قشر در برابر رفتارهای پرخطر هستند و به واسطه ویژگیهای تحولی این دوره، بیشتر از سایر گروه ها دست به رفتارهایی می زنند که سلامت حال یا آینده شان را در معرض خطر قرار می دهد. گرچه شیوه های فرزندپروری عامل تعیین کننده و اثرگذاری است که نقش تعیین کننده و مهم در آسیب شناسی روانی و رشد کودکان بازی می کند اما توجه به این نکته نیز اهمیت دارد که امروزه فرزندپروری مثبت به خصوص در دوران نوجوانی وظیفه ای دشوار است چرا که در این دوران تمایل به درگیری های خانوادگی بیشتر بوده که بخشی از آن به تغییرات رشدی این دوره و بخشی نیز به چالش های جدیدی که دختران و پسران نوجوان با آن روبرو هستند مربوط می شود (۲۱).

بالا بودن نوع سبک فرزندپروری مقتدرانه منطقی در بین والدین واحدهای پژوهش می تواند نشان از سیاست های فعلی حمایت از خانواده ها و اجرای برنامه های آموزشی والدین دارای نوجوان باشد اما عدم وجود ارتباط معنی دار بین سبکهای فرزندپروری و سبکهای مقابله با استرس همچنین می تواند نشان دهنده این مسئله باشد که علی رغم اهمیت خانواده در شکل گیری هویت فرد و تأثیرگذاری آن بر روند جامعه پذیری و فرهنگ پذیری انسان، عوامل پنهان دیگری نیز وجود دارند که می توانند در انتخاب راهبردهای مقابله ای نقش به سزایی داشته باشند. مسائلی نظیر تغییرات هنجاری دوران نوجوانی که با افزایش ناسازگاری خود درک شده در این دوران همراه است و تعامل تغییرات چندبعدی در این دوره که سازگاری روان شناختی نوجوان را دستخوش تغییر می کند.

به نظر می رسد عوامل متعدد محیطی که امروزه در کنار خانواده نقش چشم گیری بر سازگاری های روان شناختی نوجوانان داشته مورد غفلت قرار گرفته اند و بعلاوه کنش این عوامل در کنار خانواده و نحوه تعامل والدین با این

References

1. Roushan R, SHaeiri MR. the comparative study of different levels and kinds of stress and the relative strategies in shahed and non-shahed university students daneshvar raftar. 2004;11(4):-
2. Forouzandeh N, Delaram M. effects of cognitive behavioral therapy on the coping strategies of non-medical students of shahrekord university of medical sciences shahrekord university of medical sciences journal. 2003;5(3):-.
3. Leonard NR, Gwadz MV, Ritchie A, Linick JL, Cleland CM, Elliott L, et al. A multi-method exploratory study of stress, coping, and substance use among high school youth in private schools. *Frontiers in Psychology*. 2015;6(1028). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01028>
4. Fathiazar E, Golparvar F, Mirnasab M, Vahedi S. PHenomenological Study of Behavioral Problems in high school Students: social-emotional and academic challenges *Applied counseling*. 2016;6(2):-.
5. Carol MT, Carl JD. Community-based parent Support programs. *Encyclopedia on early childhood development*. Orelena Hawks Puckett Institute, USA. 2014.
6. Hemati A, Khalatbari J, Mosavi S. The Effectiveness of Emotional Intelligence Training on Social Skills and Stress Coping Styles among High School Students in Shahed University of Rasht. *Journal of Educational Psychology*. 2013;4(2):73-81.
7. Raboteg-Saric Z, Sakic M. Relations of parenting styles and friendship quality to self-esteem, life satisfaction and happiness in adolescents. *Applied Research in Quality of Life*. 2014;9(3):749-65. <https://doi.org/10.1007/s11482-013-9268-0>
8. Aqhdsi A, Najafi S, Esmaili R, ali.A. P, Mohammadi A. Comparison of Parenting Methods for Parents of Juvenile Offenders and Normal. *Women's Magazine and Family Studies*. 2011;4(13):141-15.
9. Smetana JG. *Adolescents, Families, and Social Development: How Teens Construct Their Worlds*. Wiley-Blackwell. 2011. <https://doi.org/10.1002/9781444390896>
10. Baumrind D. Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*. 1971; 4 (1, Pt.2):1-103. <https://doi.org/10.1037/h0030372>
11. Querido JG, Warner TD, Eyberg SM. Parenting styles and child behavior in African American families of preschool children. *Journal of clinical child and adolescent psychology : the official journal for the Society of Clinical Child and Adolescent Psychology, American Psychological Association, Division 53*. 2002;31(2):272-7. https://doi.org/10.1207/S15374424JCCP3102_12
12. Yazdani S, Daryei G. Parenting styles and psychosocial adjustment of gifted and normal adolescents. *Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences*. 2016;2(3):100-5. <https://doi.org/10.1016/j.psrb.2016.09.019>
13. HasanShahi M, Daraee M. The Effect of Stress Coping Strategies on Students' Mental Health. *Quarterly Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2005.
14. Esfandiari G. Compare the parenting style of mothers in two groups of children with behavioral disorders and the impact of maternal education in reducing behavioral disorders. *Tehran Psychiatric Research Institute Esfandiari GR*. 1995.
15. Momeni F, Amiri s. The Relationship Between Parents' Child Rearing Styles and Incidence of Anorexia Nervosa Among 14-17 Years Old Female Sdolescents in Isfahan. *Journal of family research*. 3(4):775-89.
16. Goli E, Abdekhodaie MS, Mashhadi A, Imanolah I. The role of parent-child interaction patterns in the development of obsessive-compulsive disorder: A literature review study. 2019.
17. Eshghizadeh M, Basirimoghadam M, Baloochi Beydokhti T, Banafshe E, Najafi S, kiyani A. Comparison of Parenting Style in Mothers of Children with and without Stuttering: A Case-Control Study. *Journal of Research and Health*. 2014;4(1):623-9.
18. Ballash N, Leyfer O, Buckley AF, Woodruff-Borden J. Parental control in the etiology of anxiety. *Clinical child and family psychology review*. 2006;9(2):113-33. <https://doi.org/10.1007/s10567-006-0007-z>
19. Wolfradt U, Hempel S, Miles J. Perceived parenting styles, depersonalisation, anxiety and coping behaviour in adolescents. *Personality and Individual Differences*. 2003:521-32. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00092-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00092-2)
20. Furnham A, Cheng H. Perceived parental behaviour, self-esteem and happiness. *Social psychiatry and psychiatric*

- epidemiology. 2000; 35(10):463-70.
<https://doi.org/10.1007/s001270050265>
21. Lorence B, Hidalgo V, Pérez-Padilla J, Menéndez S. The Role of Parenting Styles on Behavior Problem Profiles of Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*. 2019;16(15):2767.
<https://doi.org/10.3390/ijerph16152767>
  22. Hosseini M, Ghorbani N. A comparison between Scientific and artistic creativity in the relation to psychopathology among engineering and art students. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal (RRJ)*. 2019;7(12):307-26.
  23. Nyarko K, editor The influence of authoritative parenting style on adolescents' academic Achievement 2011.
<https://doi.org/10.5251/ajsms.2011.2.3.278.282>
  24. Piko BF, Balázs M. Authoritative parenting style and adolescent smoking and drinking. *Addictive behaviors*. 2012;37(3):353-6.
<https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2011.11.022>
  25. Sarwar S. Influence of Parenting Style on Children's Behaviour. *Journal of Education and Educational Development*. 2016;3:222-49.
<https://doi.org/10.22555/joeed.v3i2.1036>
  26. Steiner H, Erickson SJ, Hernandez NL, Pavelski R. Coping styles as correlates of health in high school students. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*. 2002;30(5):326-35.
[https://doi.org/10.1016/S1054-139X\(01\)00326-3](https://doi.org/10.1016/S1054-139X(01)00326-3)
  27. Folkman S. *The Oxford handbook of stress, health, and coping*: Oxford University Press; 2011.
<https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195375343.001.0001>
  28. Garcia C. Conceptualization and measurement of coping during adolescence: a review of the literature. *Journal of nursing scholarship: an official publication of Sigma Theta Tau International Honor Society of Nursing*. 2010;42(2):166-85.
<https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.2009.01327.x>
  29. Farzin Rad B. Comparison of copying strategies and personality styles in depressed and non-depressed students. *International Journal of Behavioral Sciences*. 2010;4(1):17-21.
  30. Shalani B, Alimoradi F, Sadeghi S. The relationship between stress coping strategies and social skills with aggression in deaf female students. *Pajouhan Scientific Journal*. 2018;16(2):11-8.
<https://doi.org/10.21859/psj.16.2.11>
  31. Zahiri M, Honarparvaran N. The Relationship between Parenting Methods and Social Puberty and Coping Styles in Female Adolescents in the City of Isfahan in 2015. *Community Health Journal*. 2017;10(4):38-46.
  32. Pereiram A, Canavarro C, Cardoso M, Mendonça D. Patterns of parental rearing styles and child behaviour problems among Portuguese school-aged children. *Journal of Child and Family Studies*. 2009;18(4):454-64.
<https://doi.org/10.1007/s10826-008-9249-3>
  33. Bassak nejad S, Yunesi E, Jenadeleh K. The Relationship between Parenting Styles and Stress Coping with the Intermediating Role of Emotional Styles among Mothers of Male Adolescent. *Psychological studies*. 2020;15(4 #g001056).
  34. Khalili F. the relationship between parenting styles (authoritarian, liberating and rational) with academic success in high school students in Tehran. *Journal of Psychology news ideas*. 2020;10:20-7.
  35. Alizadeh S, Talib MA, Abdullah R, Mansor M. Relationship between Parenting Style and Children's Behavior Problems. *Asian Social Science*. 2011;7:195.
<https://doi.org/10.5539/ass.v7n12p195>
  36. Pakdaman M, Khamesan A, Barati F. The role of mothers' parenting styles and social maturity of adolescents (bright, slow-paced and normal). *SEP*. 2011;8(14):23-40.
  37. Afshari E, Zarei A, Mahmoud Alilou M, Nemati F. Comparing Coping strategies, happiness, hope for future in adolescent's survivor Bam earthquake with other adolescents. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 2018;5(3):38-52.
<https://doi.org/10.29252/shenakht.5.3.38>